

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

Дідюк Ірина Леонідівна, старший викладач кафедри правознавства Кіровоградського інституту імені Святого Миколая Міжрегіональної академії управління персоналом

Дослідивши особливості інституту домашнього арешту Сполучених Штатів Америки, встановлено, що кримінально-процесуальне законодавство країни передбачає застосування домашнього арешту не як запобіжного заходу, а як міри кримінального покарання відносно засудженого у відповідності зі Зводом законів США 1976 року, а також окремих правових актів штатів.

Відповідно до законодавства США, домашній арешт не застосовується до суспільно-небезпечної особи, причому така особа повинна бути не небезпечною, в першу чергу, для членів своєї родини; до осіб, які вчинили тяжкі злочини [1].

Що ж стосується його застосування, то даний запобіжний захід проводиться на підставі згоди особи, відносно якої він застосовується, та закріплення даного рішення відповідною угодою та порядком обмежень; висновку поліції про ступінь небезпечності особи; місії проживання, наявність телефону й розуміння членів сім'ї особливостей домашнього арешту та їх співпраця з службовцями, які здійснюють контроль за даним заходом [2, С. 61].

Законодавством США також передбачається, що в процесі домашнього арешту обвинувачений не може мати вдома алкоголь, наркотики, зброю, користуватися телефонним зв'язком та Інтернетом лише в омеженні часові рамки [3].

Враховуючи вищевикладене, практику застосування норм домашнього арешту США варто закріпити і в кримінально-процесуальному законодавстві України. Наприклад, така норма домашнього арешту, як позбавлення підозрюваного (обвинуваченого) певних благ, повинна виражатися в забороні зберігати за місцем проживання зброю, вживати алкоголь та наркотичні засоби, бути обмеженим у здійсненні телефонних дзвінків і відвідуванні Інтернет сторінок (часові рамки, спілкування з певною категорією осіб за допомогою телефону, Інтернету).

Також в українському кримінально-процесуальному законодавстві доцільно передбачати зобов'язання здійснювати перевірку можливості та доцільності застосування домашнього арешту. На нашу думку, таку перевірку повинні проводити працівники, які супроводжують конкретне кримінальне провадження (дільничні інспектори міліції або оперативні співробітники за дорученням слідчого), після чого складати висновок про можливість та доцільність застосування домашнього арешту, а також встановлення можливості застосування певних обмежень, й затвердження його у слідчого, в провадженні якого знаходиться кримінальне провадження.

- Список використаних джерел:*
1. Home confinement // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://www.bop.gov>.
 2. Овчинников Ю. Г. Домашний арест как мера пресечения в уголовном процессе: Дисс... канд. юрид. наук. - Омск, 2006. - 209 с.
 3. Пилипенко В. П. Електронний моніторинг дозволить заощадити на триманні під вартою а в перспективі - і на тюрмах / В. П. Пилипенко // Закон і Бізнес. - 2012. - № 11 (1050). - 7-16 березня.

ВЗАЄМОДІЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ РЕАЛІЗАЦІЄЮ ВИБОРЧОГО ПРАВА

Кубарева Ольга Володимирівна, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Вирішення проблем протидії кримінальним правопорушенням під час виборів потребує визначення конкретних дій на законодавчому рівні та використання правоохоронними органами усього арсеналу повноважень, наданих їм законодавством. Виконання цієї роботи покладено на правоохоронні органи. Крім того, виявлення ознак кримінальних порушень,

пов'язаних із реалізацією виборчого права, здійснюють учасники виборчого процесу, передусім члени виборчих комісій, офіційні спостерігачі, представники кандидатів у виборні посади, представники комітету виборців та інші.

Успішне виконання цих завдань практично неможливе без співпраці та обміну інформацією між іншими службами та підрозділами органів внутрішніх справ, а також суб'єктами виборчого права. Потреба у взаємодії, на нашу думку, покликана не тільки необхідністю встановлення та викриття осіб, які вчинили ці злочини, а також важлива для запобігання неправильного підрахунку результатів виборів. Загальним питанням, принципам, завданням, формам, видам, етапам, психологічним аспектам взаємодії слідчого із співробітниками оперативних підрозділів при розслідуванні злочинів, приділялась увага у наукових працях А. Н. Балашова, О. а. Бауліна, Р. С. Белкіна, М. К. Гурського А. Я. кубинського, Л. М. Карнеєва, О. М. Ларіна, Г. А. Матусовського, С. В. Слинька, В. М. Тертишника

Реалізація принципу взаємодії в розслідуванні кримінальних правопорушень, у тому числі злочинів, пов'язаних із реалізацією виборчих прав протягом багатьох років залишається гострою проблемою. У практичному плані без взаємодії важко уявити діяльність слідчого під час виявлення та розслідування злочинів.

Взаємодія слідчого з співробітниками оперативних підрозділів здійснюється переважно на стадії досудового розслідування, проте вона можлива й до відкриття кримінального провадження.

Ефективність розслідування кримінальних правопорушень, виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню злочинів, багато в чому залежить від координації та чіткої взаємодії слідчого із органами дізнання. Взаємодія означає процес безпосереднього або опосередкованого впливу суб'єктів один на одного, що породжує їх взаємозумовленість і зв'язок [[2, 553].

Аналіз кримінальних проваджень про злочини, пов'язані із реалізацією виборчого права, дозволяє виділити наступні види взаємодії: слідчого з співробітниками оперативних підрозділів в роботі з конкретного кримінального провадження, що є найбільш поширеним видом взаємодії; слідчого із керівником органу розслідування (така взаємодія полягає у наданні доручень та вказівок слідчому з конкретних питань); слідчого зі спеціалістами (це стосується підготовки та збору матеріалів для експертного дослідження, проведенні окремих слідчих дій з участю фахівців, дослідженні речових доказів тощо); слідчого з окремими представниками кандидатів, політичних партій (блоків); слідчого із виборчими комісіями.

Отримати повну інформацію про злочинну подію на початковому етапі розслідування шляхом проведення слідчих (розшукових) дій в багатьох випадках важко, а іноді неможливо. Тому слідчий потребує одержання будь-якої іншої орієнтовної інформації, яку можливо отримати в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів.

М.В. Салтевський пропонує інтерпретувати взаємодію як: погоджену діяльність двох і більше суб'єктів, які різними методами та засобами здійснюють розкриття та розслідування злочинів; організаційно-тактичний прийом одержання нового знання, отримати яке окремо кожному суб'єкту взаємодії не завжди вдається; організаційно-розрадницьку діяльність, засновану на взаємній довірі сторін, об'єднаних єдиним завданням [3, 441]-

Хоч би в якій формі здійснювалась взаємодія слідчого з органами дізнання, вона повинна відповідати двом необхідним вимогам: чітке розмежування функцій взаємодії; взаємна погодженість рішень і дій слідчого та співробітників органу дізнання [4,43].

Проведене нами дослідження показало, що в розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері реалізації виборчого права оперативно-розшукові дані використовуються на всіх його етапах, а взаємодія здійснюється у різних формах.

Вивчення матеріалів кримінальних проваджень свідчить про те, що в більшості випадків оперативно-розшукові заходи, що їх доручає слідчий у справах про злочини, пов'язані із реалізацією виборчого права, були спрямовані на: виявлення нових епізодів злочинної діяльності (89% вивчених кримінальних справа); встановлення інших можливих співучасників, свідків

протиправних дій, предметів, документів, що мають значення для встановлення істини (94%); виявлення інших можливих співучасників, свідків, предметів, документів, що мають значення у справі (34%); одержання даних про причетність членів виборчих комісій до злочинних дій (31%).

Виходячи із викладеного, в практичній діяльності з розслідування злочинів, пов'язаних із реалізацією виборчого права, доцільно виділити три основних блоки взаємодіючих суб'єктів:

- 1) правоохоронні органи (МВС, прокуратуру, суди);
- 2) центральну, територіальну та окружну, дільничну виборчі комісії; 3) інші державні та недержавні підприємства, установи та організації.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» : чинне законодавство з 19 листопада 2012 року: (офіційний текст). - К.: ПАЛІВОДА А. В., 2012. - 382 с. - (Кодекс України)
2. Следственные действия, криминалистические рекомендации. Типовые образцы документов / Под ред. В.А. Образцова. - М.: Юристъ, 1999. - 501 с.
3. Саттевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник - К: Кондор, 2008.
4. Гнивоваров В.В., Щербіна Л.І. Взаємодія органів досудового слідства та дізнання при розслідуванні кримінальних справ: Монографія. - Х.: Право, 2006. - 176 с.

ОХОРОНА ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Куценко Дмитро Володимирович, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем громадської безпеки навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів громадської безпеки та внутрішніх військ Національної академії внутрішніх справ

Із набранням чинності новим Кримінальним процесуальним кодексом України у національне кримінальне судочинство було запроваджено багато актуальних новел. Однією з яких є впровадження у кримінальний процес норм, що регламентують суспільні відносини у сфері охорони державної таємниці.

Важливим є те, що при поведінці із інформацією, що становить державну таємницю відповідними нормативно-правовими актами України передбачені певні гарантії щодо її не розголошення. До них можна віднести:

- єдині вимоги до виготовлення, користування, збереження, передачі, транспортування та обліку матеріальних носіїв секретної інформації;
- технічний та криптографічний захисти секретної інформації;
- спеціальний порядок допуску та доступу громадян до державної таємниці;
- наявність відповідальності (у т.ч. і кримінальної) за незаконне поведіння з інформацією, що становить державну таємницю тощо.

Цілком зрозуміло, що діяльність органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, щодо роботи із таємними відомостями законодавчо регламентована на належному рівні, а доступ до цієї інформації отримують тільки ті особи, які мають відповідний допуск, і така необхідність викликана виконанням ними своїх функціональних обов'язків.

Але під час кримінального провадження, яке містить державну таємницю у сферу кримінальних процесуальних відносин потрапляють особи, професійна діяльність яких безпосередньо не пов'язана із роботою з таємними відомостями (підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, свідок, перекладач, експерт, спеціаліст тощо). Що у свою чергу може викликати певні труднощі у дотриманні балансу між інтересом таких осіб у доступі до таємної інформації (у зв'язку із повноцінною реалізацією своїх прав та свобод у кримінальному провадженні) та збереженням відомостей, що становлять державну таємницю.

До 21 листопада 2012 року Кримінально-процесуальним кодексом такі відносини не були регламентовані зовсім, що у свою чергу ускладнювало процес кримінального провадження та ставило під загрозу інтереси країни щодо збереження державної таємниці.

Гарантіям охорони державної таємниці у новому Кримінальному процесуальному кодексі України приділено значно більшої уваги. Так,